

تفسیر سورہ مبارکہ الحاقہ

برگرفته از تفسیر نور

دبیرستان روزبه (دوره اول)

آیات ۳۵ تا ۴۳

سال تحصیلی ۹۹۰۰

ترم اول

بسم الله الرحمن الرحيم

فَلَيْسَ لَهُ أَيُّومٌ هَاهُنَا حَمِيمٌ» «۳۵»	پس امروز در این جا دوستی صمیمی ندارد.
وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غَسْلَيْنِ» «۳۶»	و نه غذایی جز خوابه.
لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطُونَ» «۳۷»	که جز خطاکاران آن را نخورند.
فَلَا أَقْسِمُ بِمَا تُبْصِرُونَ» «۳۸»	پس سوگند به آنچه می بینید.
وَمَا لَا تُبْصِرُونَ» «۳۹»	و آنچه نمی بینید.
إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ» «۴۰»	همانا آن (قرآن) کلام رسول گرامی است
وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَا	و سخن یک شاعر نیست چه کم ایمان
تُؤْمِنُونَ» «۴۱»	می آورید.
وَلَا بِقَوْلِ كَاهِنٍ قَلِيلًا مَا	و(همچنین) سخن کاهن و پیشگو نیست، چه
تَذَكَّرُونَ» «۴۲»	کم متذکر می شوید.
تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ» «۴۳»	(همانا قرآن) فرستاده‌ای از جانب پروردگار
	جهانیان است.

نکته ها:

- «غَسْلَيْنِ» به معنای خوابه و چرکی است که از بدن دوزخیان خارج می‌شود.
- مراد از «رَسُولٍ كَرِيمٍ» شخص پیامبر اسلام است، نه جبرئیل امین. زیرا در جملات بعد می‌خوانیم که او شاعر و کاهن نیست و نسبت شاعر و کاهن را به پیامبر می‌دادند نه جبرئیل.
- مشرکان، قرآن را کتاب شعر می‌شمردند و پیامبر را شاعر می‌خواندند، در حالی که از پیامبر حتی یک شعر نقل نشده است.

- کيفر در قيامت با گناهان متناسب است. کسی که در دنيا برای مسکين سوز ندارد، در آخرت دوست دلسوزی ندارد. «فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هَاهُنَا حَمِيمٌ» و کسی که در دنيا به کسی طعام نداد، در آن روز با طعام شکنجه می‌شود.
- بزرگ‌ترین سوگند در این سوره است. «فَلَا أَقْسِمُ بِمَا تُبْصِرُونَ وَ مَا لَا تُبْصِرُونَ» یعنی کل هستی، دیدنی‌ها و ندیدنی‌ها، که به مراتب بیش از دیدنی‌هاست، دنیای غیب و فرشته و جن که دیدنی نیستند و اوج کهکشان‌ها و اعماق دریاها که به طور طبیعی دیده نمی‌شوند.
- قرآن به تدریج نازل شده است، زیرا کلمه تنزیل برای نزول تدریجی است. البتّه تمام قرآن، شب قدر بر قلب پیامبر نازل شد و سپس به تدریج در طول ۲۳ سال. مثل آنکه مبلغ زیادی را یکجا در بانک می‌گذارند و سپس از طریق حواله یا چک به تدریج برمی‌دارند.
- پیامبر دارای کرامت مطلق است. «رَسُوْلٍ كَرِيْمٍ» کرامت در برخورد با همسر، دشمن، دوست، همسایه، فقیر، در سختی‌ها و شادی‌ها.
- در سوره غاشیه آیه ششم می‌خوانیم که طعام دوزخیان چیزی جز ضریع نیست. «لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ ضَرِيْعٍ» و در سوره دخان می‌خوانیم: «إِنَّ شَجْرَةَ الزَّقْوِمِ طَعَامٌ الْأَثِيمِ» و در آیه ۳۶ می‌خوانیم: «وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غَسْلِيْنٍ» لذا یا «زَقْوَمِ» و «ضَرِيْعِ» یکی است و «غَسْلِيْنِ» نوشابه آنهاست، یعنی یک نوع غذا دارند و یک نوع نوشابه. و ممکن است هر دسته از دوزخیان یک نوع طعام داشته باشند، گروهی ضریع، گروهی زَقْوَمِ و گروهی غَسْلِيْنِ.

پیام‌ها:

- ۱- دوزخیان، نه از نظر روحی در رفاه هستند «فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هَاهُنَا حَمِيمٌ» و نه از نظر جسمی. «وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غِسْلِينٍ»
- ۲- ایمان نیاوردن به خدای بزرگ و بی تفاوتی نسبت به گرسنگان، خطایی نابخشودنی است. «لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِؤُنَّ»
- ۳- در بینش الهی تمام هستی ارزش دارد، چون مورد سوگند خداوند قرار گرفته است. «فَلَا أُنْسِيكُمْ بِمَا تُبْصِرُونَ وَ مَا لَا تُبْصِرُونَ»
- ۴- در مادیات، محصور نشویم، نادیدنی‌ها بسیار است. «مَا لَا تُبْصِرُونَ»
- ۵- در مدیریت از نیروهای سالم خود، دفاع کنید و شبهات علیه آنان را برطرف سازید. «وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ... وَلَا بِقَوْلِ كَاهِنٍ»
- ۶- خداوند اتمام حجت می‌کند. نزول وحی از سوی پروردگار جهانیان و واسطه وحی رسول کریم است. «لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ... تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ»
- ۷- مبلغ، توقع ایمان آوردن تمام یا اکثریت مردم را نداشته باشد. «قَلِيلًا مَا تُؤْمِنُونَ»
- ۸- ایمان به تنهایی کافی نیست، ذکر هم لازم است. ممکن است ایمان باشد ولی انسان غافل باشد. «قَلِيلًا مَا تُؤْمِنُونَ... قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ»
- ۹- به خاطر عدم پذیرش اکثریت، از گفتن سخن حق صرف نظر نکنید. «لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ... قَلِيلًا مَا تُؤْمِنُونَ»